

Yad Vashem voor moedig predikantenpaar

... De hervormde predikant Klaas Abe Schipper en zijn echtgenote Johanna Engelberta Kuiper krijgen maandag postuum de Yad Vashem-onderscheiding.

... Hun pastorie in Etersheim, tussen Hoorn en Edam, was een schuilplaats voor vervolgte Joden.

► ETERSHEIM

Klaas Abe Schipper, geboren in 1906 in een onderwijzersgezin in Godlinze (Gr.), studeerde theologie in Groningen en Leiden en werd in 1935 bevestigd als hervormd predikant in Etersheim. Een jaar later trouwde hij met Johanna Engelberta ('Hannie') Kuiper, die tien jaar ouder was dan hij en al moeder van twee kinderen was. Hanna Kuiper kwam uit een doopsgezind domineesgezin en had voor haar huwelijk een vrij en avontuurlijk leven geleid. Zij woonde in Duitsland, Zweden en Nederlands-Indië en schreef vele kinderboeken, zoals *Mieps en Gé op reis naar Zweden* en *Och, wat hindert dat nou!*, geïllustreerd door Marten Toonder. Haar *Bijbel voor de jeugd* verscheen in 1948 en werd vele malen herdrukt. Hannie was feministe, socialiste en lid van de SDAP, waarvoor ze lijstadvocater was bij de gemeenteraadsverkiezingen. Voor de oorlog vertaalde zij antifascistische lectuur. Zij was de zus van ds. Frits Kuiper, naamgever van Nes

Johanna Engelberta Kuiper

Ammim, de christelijke kibboets in Israël.

onverenigbaar

Ook haar echtgenoot keerde zich al vroeg tegen het nationaalsocialisme. Met enkele hervormde collega's stichtte hij in 1936 een predikantenvereniging tegen armoede, werkloosheid en fascisme. Klaas Schipper werd secretaris en trad op als spreker. In 1938 belegde hij in De Grote Kerk in Edam een getuigenisbijeenkomst tegen de Jodenvervolging in Duitsland, waar hij pleitte voor royaal asiel aan Joodse vluchtelingen.

gen. Dat jaar was hij in Groningen bij Th.L. Haitjema gepromoveerd op *Koloniale staat en moderne zending*, een onderzoek naar de economische en godsdienstige emancipatie van het Oosten. Een van de stellingen luidde: 'Anti-semitisme is onverenigbaar met het Christelijk geloof.'

Schipper zei dat niet alleen in de aula van de universiteit, maar ook in Etersheim en omgeving, waar sluimerend antisemitisme heerste. Joden heetten er 'vies', ze zouden slechter dan andere mensen zijn, vooral in de handel. Daarentegen zei Schipper dat de Joden het uitverkoren volk waren, dat hun verwerping slechts tijdelijk was en dat 'heel Israël' eens zalig zou worden. In de oorlog was de pastorie in Etersheim een schuilplaats voor vele vervolgte Joden. Dat bleef niet onopgemerkt, want driemaal werd ds.

Schipper door de Duitsers meegenomen voor verhoor. Telkens liet hij zijn ondervragers weten dat hij uit christelijke overtuiging de Joden hielp. Tegenover een NSB'er die hem bewaakte en die afgaf op de Joden en de Bijbel, getuigde hij van God die goddelozen rechtvaardigt. In juli 1943 werden er na verraad vier Joden gevonden in de pastorie. Ds. Schipper werd gearresteerd en zat tot het eind van de oorlog gevangen. Zijn echtgenote was tijdens de inval op pad voor vervalste persoonsbewijzen en dook onder.

Na de oorlog namen ds. Schipper en zijn echtgenote Joodse kinderen als pleegkind in huis. Mevrouw Schipper zette zich ook in voor Nederlanders die in de oorlog fout waren geweest en na de oorlog werden verketterd en verguisd.

Ds. Schipper keerde zich tegen het Nederlandse optreden in Nederlands-Indië, speciaal tegen de Antirevolutionaire Partij, die van geen onderhandelingen met Soekarno wilde weten. In een telegram aan minister-president Schermerhorn vroeg hij de regering niet te wijken voor 'de volgens Schrift en belijdenis zondige en revolutionaire gezagsverafgoding der Antirevolutionaire Partij, maar in gehoorzaamheid aan Gods Woord recht te doen aan de Indonesische volken'.

wijsbegeerte

Schipper was een kenner van de calvinistische wijsbegeerte, de 'wijsbegeerte der wetsidee'. In 1946 sprak hij voor de theologische sectie van de Vereniging voor Calvinistische Wijsbegeerte. *De Vrije Kerk*, een voorloper van deze krant, protesteerde daartegen, wegens het telegram aan Schermerhorn. Klaas Abe Schipper overleed in 1949 aan een beroerte en werd in Etersheim begraven. 'Ik geloof in Jezus Christus', staat er op zijn graf. Johanna Engelberta Kuiper stierf in 1956 tijdens een bezoek aan Java. <

Klaas Abe Schipper